

Almeerse onderwijsagenda 2023-2025

SAMEN VOOR DE KINDEREN EN JONGEREN IN ONZE STAD

Colofon

Opdrachtgever: deelnemende schoolbesturen Bestuurlijk Beraad Almere Breed

Redactie: Sanne Wolters & Nadine van der Sluis

Productie: Arjen Duijts/Global Village Media

Vormgeving: Sanne Groot

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Uitgangspunten	6
3. Onze visie	9
4. De keuzes die we maken	10
5. Structuur: het hoe	16
6. Tot slot	19

Inleiding

Almere als onderwijsstad met gelijke kansen en een optimale schoolloopbaan voor alle kinderen en jongeren.

Dat is wat wij, Almeerse onderwijsbesturen, voor ogen hebben. Een onderwijsvisie waarmee we richting geven aan het Almeerse onderwijs en de betekenis daarvan voor kinderen en jongeren, de stad Almere en de Almeerse economie. Een snel groeiende stad, groeiende ongelijkheid, een tekort aan personeel en een toenemende lokale vraag naar vakmensen. Die opgaven vragen om bezinning op de organisatie van het onderwijs en om creatieve, innovatieve oplossingen voor het lerarentekort in alle deelsectoren. Want: elk kind, elke leerling, elke student gunnen we een ongehinderde talentontwikkeling.

Dit document is de Almeerse onderwijsagenda. Met dit document vertalen we onze eind vorig jaar vastgestelde visie naar kaders voor bestuurlijk handelen. In deze agenda laten we zien wat we als onderwijsbesturen al doen en van plan zijn om onze visie te realiseren.

De volgende stap is nog meer samen doen. Dat betekent dat deze onderwijsagenda nooit af is.

Naast de kaders voor ons eigen handelen, beschrijft de uitvoeringsagenda ook hoe we willen samenwerken met partners in de stad. Wat we nodig hebben van de gemeente en van maatschappelijke partners om kinderen en jongeren goed onderwijs te bieden.

De agenda beoogt richting te geven aan het werk op onze scholen en in onze instellingen. Zodat we bij het maken van keuzes, ons laten leiden door gedeelde ontwerpprincipes.

De Almeerse onderwijsagenda is in 2022-2023 opgesteld door de leden van het Bestuurlijk Beraad Almere Breed. In dit overleg neemt een vertegenwoordiging van de besturen van Almeerse onderwijsinstellingen voor po, vo, so, vso, mbo en hbo, deel aan afstemming op brede ontwikkelingen binnen, tussen en rond de Almeerse onderwijsorganisaties. De gemeente Almere is in dit overleg te gast.

Onze ambitie is groot. Dat is noodzakelijk en past bij de ambitie van de stad. We tonen lef door vertrouwde structuren te bevragen en waar nodig los te laten. We zijn ook realistisch en richten ons op wat haalbaar is. Op korte en op de wat langere termijn. Onze visie richt zich op de periode tot 2030. De keuzes in de onderwijsagenda zijn onze focus voor de komende twee jaar. Elke twee jaar beoordelen we of de gekozen thema's en gemaakte strategische keuzes nog passen bij de actuele opgaven en vraagstukken. Het bestrijden van het lerarentekort is uiteraard nu en de komende jaren een speerpunt van onze samenwerking. Daarvoor hebben we al een actieteam. U vindt dit om deze reden niet opnieuw als aparte keuze terug in

deze agenda.

Over dit document:

Eerst spreken we ons uit over onze gedeelde uitgangspunten. Dan beschrijven we op hoofdlijnen onze vorig jaar geformuleerde visie en ambities. Vervolgens laten we zien we welke keuzes we voor nu maken. Daarna beschrijven we hoe we schooljaar 2023-2024 met elkaar aan deze keuzes gaan werken: een nieuwe overlegstructuur en de opmaat naar een samenhangend programma en concretere doelen. Tot slot bedanken we de collega's die dit met ons mogelijk hebben gemaakt.

Uitgangspunten

Almere is onze stad

Dat is onze drijfveer.

Het gaat om het kind en de jongere

Bij elke keuze die we maken en actie die we samen uitvoeren, stellen we onszelf de vraag hoe jongeren en kinderen hier beter van worden: verrijkt het de kwaliteit van hun onderwijs en leer- en ontwikkelpad?

We doen dit samen

In Almere beconcurreren de onderwijsinstellingen elkaar niet. We willen allemaal het beste voor dezelfde kinderen en jongeren. Een mooi voorbeeld is onze gezamenlijke aanpak van het lerarentekort, waarmee we nu een van de koploper regio's van Nederland zijn.

We hebben lef

Er staat ons iets te doen en dus gaan we aan de slag. We zijn ervan overtuigd dat we nog meer kunnen bereiken door onze vaste denkpatronen los te laten en op te rekken. Daartoe dagen we onszelf en elkaar uit. Natuurlijk evalueren we systematisch en sturen bij waar dat nodig is.

We maken keuzes

We hebben focus en blijven alert. We zijn kritisch in wat we nu en wat we straks doen en zijn ook in staat om stop te zetten.

We leren van elkaar

We waarderen en benutten elkaars expertise. Om van elkaar te leren gaan we bij elkaar op bezoek. We organiseren scholingsdagen en netwerkbijeenkomsten.

Leergemeenschappen zijn meer dan een school

Ouders en maatschappelijke partners (zorg/welzijn/werk) horen daarbij.

We kennen onze stad en onze populatie

We maken gebruik van data om te weten wat er speelt en wat ons te doen staat.

We ontschotten onze budgetten

Veel van onze middelen kunnen we vrijer inzetten dan we nu doen. Dat vraagt dat we open naar elkaar zijn over waar we onze middelen voor inzetten.

3 Onze visie

In het visiedocument 'Almere innovatieve onderwijsstad' uit 2022 vertellen we uitgebreid over de gezamenlijke visie van de Almeerse onderwijsbestuurders.

In onze visie staan twee thema's centraal om te zorgen dat we kinderen en jongeren het beste onderwijs bieden en kansen op groei en ontwikkeling.

Met **innovatie** beogen we ruimte te geven aan talenten en gelijke kansen te bieden aan de leerlingen die ons onderwijs genieten.

Met **inclusie** waarderen we de verschillen tussen onze leerlingen en medewerkers en zorgen we dat iedereen mee kan doen.

In het afgelopen schooljaar werkten we de pijlers innovatie en inclusie uit in keuzes en deelden we met elkaar wat we al doen en willen versterken. De Almeerse onderwijsagenda is een weergave van dat proces.

De keuzes die we maken

We willen en moeten veel. Het liefst nu, het liefst alles en als het even kan, ook meteen perfect. Dat zien we in de stad wanneer we kijken naar de vele verschillende projecten waaraan we samen werken. Laten we niet vergeten dat we al heel veel doen en resultaten boeken. Daar zijn we trots op.

Tegelijkertijd vraagt het focus om een context te ontwerpen waarin kinderen en jongeren kunnen leren en zich ontwikkelen. Het vraagt strategische keuzes om professionals te steunen en uit te blijven dagen om aan die context bij te dragen.

Daarom maken we in deze agenda keuzes die:

- Gaan over wat ons samen te doen staat. Samen als onderwijsinstellingen (A) en samen met onze maatschappelijke partners (B).
- In de formulering laten zien wat we willen bereiken. Wat er dus beter moet gaan, waar we meer of minder van willen. Met rekenschap van wat er al is.
- Vertaald zijn in een inhoudelijke opgave: wat hebben we dan te doen.

A. Het Almeerse onderwijs aan zet

Keuze 1: doorlopende leerlijnen

Onderwijs gaat niet over diploma's of kwalificaties. Het gaat over leren en ontwikkelen op een tempo en niveau dat past bij het kind of de jongere. Onze doelstelling is dat leerlingen en studenten niveaus kunnen combineren tot een doorlopende leerlijn.

We kennen al goede voorbeelden, zoals de techlabs van het ROC van Flevoland waar leerlingen uit het vo vakken volgen. Met deze ervaringen en lessen op zak bouwen we verder, zowel in techniek onderwijs als in andere sectoren waar schaarste is zoals zorg, welzijn en educatie.

Dat betekent dat we het volgende gaan doen:

- Wij bieden leerlingen in het vo meer mogelijkheden om vakken in de sectoren techniek en technologie te volgen op mbo of hbo niveau. Het resultaat (certificaat) kan de leerling meenemen in zijn vervolgonderwijs.
- Vanaf 2024 werken we in ONboard samen voor vo leerlingen die hun examen niet haalden. Zij krijgen de mogelijkheid alsnog hun vo diploma te halen en gelijktijdig vakken op het mbo te volgen.
- We ontwikkelen een gezamenlijke LOB route po – vo voor techniek en technologie.
- We versterken onze samenwerking met lokale bedrijven in de techniek en technologie op twee manieren:
 - » Ondernemers vragen we om nog vaker lessen aan te bieden op onderwijslocatie of in hun eigen bedrijf. Voor po, vo, mbo en hbo.
 - » We ontwikkelen samen nieuwe leer-werk concepten waarbij we onder andere gebruik maken van de pilot praktijkleren.
- De kennis en ervaring die we opdoen bij techniek, benutten we om voor andere sectoren doorlopende (integrale) leerlijnen te ontwikkelen.

Keuze 2: we werken vanuit aansluitende onderwijsprogramma's

Wij werken vanaf 2026-2027 in vo, mbo en hbo modulair in de prioritaire sectoren techniek, technologie, bouw en zorg. Onze onderwijsprogramma's stemmen we op elkaar af waarbij flexibilisering en ontschotten van de structuur of organisatie van ons onderwijs centraal staan. Zo bereiken we dat jongeren eenvoudiger kunnen doorstromen en zich kwalificeren voor die sectoren waar de vraag groot is.

In toenemende mate gaat ons onderwijs over wie ben je, wat wil je, wat kun je. Maatschappelijke vraagstukken en hoe je je daartoe verhoudt, bewustzijn van effect van je keuzes en vaardigheden als samenwerken, flexibiliteit en reflectief vermogen nemen een belangrijke plaats in in ons onderwijs. Dit noemen we persoonsvorming en we zorgen er voor dat dat in al onze onderwijsprogramma's een plek heeft.

Dat betekent dat we het volgende gaan doen:

- Uitbreiding bestaande overleg mbo-hbo met vo om onderwijsprogramma's op elkaar af te stemmen.
- We werken minder in vakken en ontwikkelen meer thematisch onderwijs.
- We stappen af van summatief toetsen waar dat (wettelijk) kan en ontwikkelen verschillende vormen van formatief toetsen, zoals portfolio's en assessments.
- We ontwikkelen meer mogelijkheden waarbij de leerling en student zijn eigen route door het onderwijs kiest.
- We organiseren meer mogelijkheden en momenten waarin professionals van elkaar leren – over onderwijslagen heen.

Keuze 3: taal als basis

Beheersing van de Nederlandse taal zien we als essentiële basis voor een succesvolle schoolloopbaan, voor werk en voor deelname aan de samenleving. We investeren daarom extra in taal. We starten met het aanbod in kaart brengen en zorgen voor doorlopende taallijnen. Het Taalcentrum neemt daarin een belangrijke plek in voor leerlingen die de Nederlandse taal nog onvoldoende beheersen om deel te nemen aan regulier onderwijs.

De programmatische aanpak en doorlopende leerlijnen voor taal willen we voor alle basisvaardigheden ontwikkelen.

Dat betekent dat we het volgende gaan doen:

- We maken een overzicht van wat er al is – en ontwikkelen daarmee inzicht in wat er nog meer nodig is.
- We werken vanuit een programmatische aanpak. Dat betekent dat we samenhang in de aanpak creëren onafhankelijk van op welke school taalles wordt gegeven. Het betekent ook dat we monitoren wat het effect van onze inzet is.
- We zorgen dat we vroegtijdig weten wanneer er nieuwe groepen in de stad komen, bijvoorbeeld doordat de gemeente extra opvang biedt.
- Bij nieuw te bouwen scholen maken we ons sterk voor extra vierkante meters, om zo flexibeler te kunnen zijn in ons aanbod van bijvoorbeeld extra taallessen.
- Voor peuters in een taalzwakke situatie wordt de overgang naar kleutergroepen verder versterkt. We streven er naar dat de huidige pilot een structurele aanpak wordt.

B. Samen met onze partners aan de lat

Soms werkt de context waarbinnen een kind of jongere opgroeit belemmerend bij leren en ontwikkelen. Onderwijs kan dat niet alleen oplossen. We hebben onze partners nodig om de context van kinderen en jongeren te verbeteren. Zo dragen we samen bij aan een doorlopende leer- en ontwikkellijn. De keuzes die wij in deze agenda maken, zijn keuzes binnen onze cirkel van invloed en onze bijdragen aan het bestrijden van deze maatschappelijke problemen.

Keuze 4: optimale kansen voor ieder kind

Ieder kind optimale kansen betekent er naar streven dat ieder kind en jongere op basis van zijn capaciteit kan meedoen in onderwijs en in de samenleving. Daarvoor bouwen we onderwijs en opvang van 0 tot 27. Onze samenwerking met ketenpartners organiseren we om het kind en de jongere heen. We laten niet de schotten tussen onze organisatie de samenwerking bepalen en zijn in samenwerking alert op (organisatie)belangen waar deze de ontwikkeling van kinderen en jongeren in de weg dreigen te staan.

Optimale kansen worden versterkt doordat kinderen en jongeren zich herkennen in de mensen voor de klas. Daarom is diversiteit voor de klas in de aanpak lerarentekort een van onze speerpunten. Door verschillende doelgroepen aan te spreken en zo ook aan te trekken, groeit de diversiteit in mensen, ervaringen en perspectieven.

Dat betekent dat we het volgende gaan doen:

- De samenwerking om het kind heen, met alle ketenpartners, versterken.
- Niet eindeloos medicaliseren – en tegelijk oppassen om te ‘normaliseren’.
- Zorgen dat verschillende ondersteuningsbehoeften onder 1 dak naar school kunnen gaan.
- We zetten er op in dat scholen die hun nek uitsteken om inclusief onderwijs vorm te geven zowel financieel als ook op het gebied van huisvesting extra gesteund worden.
- We gaan kansenongelijkheid tussen scholen minimaliseren door in het po meer te sturen op leerlingstromen.

Keuze 5: armoede bestrijden

Armoede belemmert leren en de optimale kansen voor ieder kind. Daarom benoemen we deze inzet apart. We doen er samen met onze partners alles aan om negatieve effecten van armoede op leren te bestrijden. We realiseren ons dat we daarvoor bereid moeten zijn onderwijs anders te organiseren en middelen anders in te zetten.

Dat betekent dat we het volgende gaan doen:

- We willen bijdragen aan het doorbreken van pad-afhankelijkheid en de reproductie van armoede, bijvoorbeeld door kansrijk adviseren bij de overgang van po naar vo.
- We werken in een gemeenschap aan het bestrijden van armoede en maken als scholen actief deel uit van die gemeenschap.
- We onderzoeken of leren en studeren gratis kan worden en wat daarvan de voor- en nadelen zijn. Het liefst schaffen we de ouderbijdrage af. In het primair onderwijs starten we met het maximaliseren van de ouderbijdrage.

Structuur: het hoe

Nu we met aandacht keuzes hebben gemaakt, is het tijd voor de volgende stap in het proces van visie naar uitvoering. Schooljaar 2023-2024 starten we met de volgende acties richting het 'hoe': het operationaliseren van onze strategische keuzes en een nieuwe vergaderstructuur waarin deze keuzes beter tot hun recht komen.

Het onderwijs van Almere is een relatief overzichtelijk speelveld. We kennen elkaar en weten elkaar te vinden. Dat is onze kracht maar blijkt ook wel eens een uitdaging. Vanuit het verlangen om iedereen goed te betrekken, ontstaan er makkelijk te veel overlegmomenten met elk een net iets andere insteek. Dat moet anders kunnen. Als bestuurders nemen we daarom als eerste de stap om onze overlegstructuur grondig te herijken. Zo willen we efficiënter en effectiever met elkaar in overleg en de bestuurlijke druk verminderen.

Per schooljaar 2023-2024 overleggen we in een nieuw model waarin thema's slimmer met elkaar zijn verbonden. In elk overleg is duidelijk of het agendapunt meningsvormend of

besluitvormend is. Twee keer per jaar komen de bestuurders een dag bij elkaar, waarin formele afspraken zoals de Lokaal Educatieve Agenda en het huisvestingsplan worden vastgesteld. Ook is er ruimte voor inspiratie en innovatie; de verdere ontwikkeling van de onderwijsagenda.

Directeuren en managers sluiten (deels) aan. Aan tafel zit je vanuit je kennis en rol in de organisatie, niet vanuit je titel. Met partners uit het sociaal domein wordt vier keer per jaar een inhoudelijke netwerkbijeenkomst georganiseerd. We laten ons daarbij procesmatig ondersteunen, adviseren en aanspreken door een procesregisseur. Die zorgt ook voor het informeren en betrekken van partners. Over het bekostigen van deze innovatieve overlegstructuur hebben we afspraken gemaakt.

We starten met één schooljaar om te ervaren of deze manier van samenkomen en afspraken maken, oplevert wat we er van verwachten. Waarschijnlijk komen we kinderziektes tegen en blijken kleine of grote aanpassingen nodig. Dan gaan we daar mee aan de slag.

Dat wat werkt in onze overlegstructuur, passen we ook toe in de samenwerking en het overleg met directeuren en projectleiders.

Met overleg alleen haal je geen ambities. Het bereiken van onze doelen gaat vooral over dóen. Daarom starten we schooljaar 2023-2024 met het operationaliseren van onze strategische keuzes en inhoudelijke opgaven. Wat doen we al? Past dat wat we doen nog steeds bij wat er nodig is? Waar willen we meer van en wanneer zijn we tevreden?

Wie is primair verantwoordelijk en wie dragen er bij? Zo ontstaat een programmastructuur waarin we bestaande en nieuwe interventies plotten. Natuurlijk verbinden we die structuur met andere ambities en ontwikkelingen in het onderwijs en/of de stad zoals de Lokaal Educatieve Agenda, het Ondersteuningsplan Passend Onderwijs, Noodplan Lerarentekort en Publiek Private Samenwerkingen. Op termijn zien we voor ons dat deze documenten en realisatie daarvan worden samengevoegd.

Tot slot

We doen al veel goed. Dat is ons startpunt. We willen nog meer doen. Dat is ons vertrekpunt. Deze onderwijsagenda biedt de opmaat voor een programmastructuur waarin we concrete interventies verbinden aan onze doelen. Zo realiseren we stap voor stap onze ambities voor 2030.

We bedanken onze 'meedenkers', een club van ruim twintig collega's uit diverse lagen van Almeerse onderwijsorganisaties die ons het afgelopen schooljaar in meerdere sessies hebben geïnspireerd tot, kritisch bevraagd op en geadviseerd over de uitgangspunten en strategische keuzes.

Ook de collega's van de gemeente Almere toonden zich zeer betrokken in dit proces. Ze hebben zich ten volle ingezet om samen met ons een volgende stap te zetten.

We kijken uit naar het vervolg van het proces van visie naar uitvoering. Er staat ons wat te doen en daarom gaan we aan de slag. Dat doen we samen. Dat doen we voor de kinderen en jongeren in Almere.

Want Almere is onze stad.

